

„Срби су знали да је независност била намера преговора“-

Марти Ахтисари (мај 2008)

Изгледи за де факто поделу све већи -

МКГ, септембар 2008.

Косово је 17. фебруара постало независно и Албанци су добили своју другу државу. Тиме је окончан процес који је, у ужем смислу, почео у последњој деценији прошлог и века и остварен стогодишњи сан Албанаца да Косово постане њихово. И председник Косова Фатмир Сејдиу у новогодишњој поруци говорио је о проглашењу независности Косова као давнашњем сну и опредељењу косовских Албанаца. Сан је, додуше, првобитно био другачији: да се све територије на којима живе Албанци на Балкану уједине у једну државу и да буду потпуно самостални и независни. Али и оствареним могу да буду више него задовољни. То се могло видети и на лицима Хашима Тачија, Бајрама Сејдиуа и Јакупа Краснићија, осведочених бораца за независно Косово. Они ће у историји Албанаца остати забележени као председник владе, државе и парламента за чијих је мандата Косово добило независност коју је до краја 2008. године признало 53 државе, рачунајући САД и већину чланица ЕУ. Косово још није примљено у чланство Уједињених нација, и питање је када ће бити, али су га сем Србије признали све прве комшије (Албанија, Македонија и Црна Гора). И ММФ је, практично, признао да рачуна на независно Косово, а први међународни наступ, представници косовских власти имали су у марту 2008. на самиту Организације исламских земаља у Сенегалу. Прошлогодишње проглашење независности Косова има још једну (осим национално-државне и међународне), за косовске Албанце и те како важну димензију – српску. Срби, њихови вековни ривали у борби за Косово, поражени су чак и у намери да, ако никако другачије, Косово макар формално остане у Србији. Тако се о независности Косова из 2008. може говорити и као о, из албанског угла, дефинитивној

Пише: Марио Брудар
понедељак, 12 јануар 2009 16:18

независности од Србије и првој етапи у стварању заиста сувереног и независног албанског Косова, а потом и уједињењу свих Албанаца у једну државу, као крајњем циљу.

На проглашење независности Срби на северу Косову реаговали су уништавањем царинских пунктова на два прелаза, а српске железнице преузеле су 65 км пруге на северу Косова од Лешка до Звечана, што је за последицу имало укидање линије Косово Поље-Звечан, због чега су највише штете имали, а и данас имају Срби са централног Косова. У Београду је одржан велики митинг под називом “Косово је Србија”, који је, међутим, остао у сенци онога што је уследило потом: пљачки радњи у центру града и напада дела демонстраната на америчку амбасаду, при чему је у згради амбасаде настрадао један младић. После пар месеци, у априлу, министар војске Драган Шутановац открио је да је у народњачком делу Владе (ДСС-НС) било идеја да српска војска интервенише на Косову.

Али, ако је прву половину године обележило проглашење независности Косова од стране албанске већине у Скупштини Косова, другу половину окарактерисао је политички противудар Београда на међународном плану који је дао два конкретна резултата: најпре је у октобру у УН прихваћен предлог Србије да се Међународни суд правде изјасни да ли је самопроглашење независности Косова у складу са међународним правом, а потом је у новембру у УН прихваћено распоређивање мисије ЕУ (Еулекс) на Косову и Метохији, али под условом да се поштује Резолуција 1244, да Еулекс буде статусно неутралан и да не примењује Ахтисаријев план. Прихваћено је и шест тачака из извештаја Бан Ки Муна којима је предвиђено да полиција, судство и царина у српским срединама остану под надлежношћу УНМИК-а, а не Приштине или Еулекса, да (административну) границу Србије и Косова чува КФОР и да преговори о саобраћају и инфраструктури као и о заштити српског културног и верског наслеђа буду настављени под окриљем УНМИК-а. Ово је, не треба сумњати, последица стварања нова владајуће коалиције, после избора 11. маја, у коју је са ДС и Г17, уместо народњака, ушла СПС. Народњаци су имали исувише тврд став према сарадњи са сваким ко је признао независно Косово, али не треба никако сметнути са ума да се садржај шест тачака базира на предлогу за функционално раздвајање из марта 2008. првог министра за Косово и Метохију Слободана Самарџића из ДСС. Можда је управо тврдокорност народњака допринела да САД и ЕУ попусте новој влади у Србији и прихвате да УНМИК и даље буде надлежан у српским срединама на Косову и Метохији.

Власти у Приштини исказале су отворено противљење договору Србије и УН и резолутно га одбиле. У организацији Самоопредељења Албина Куртија одржане су велике демонстрације у Приштини у којима су ношени транспаренти у којима је Бан Ки Мун упоређиван са мајмуном, а његов представник за Косово Занијер назван

Пише: Марио Брудар
понедељак, 12 јануар 2009 16:18

Занијеровић. Договор Београда и УН косовским Албанцима указује на могућност поделе Косова, што у њиховим очима итекако крњи победу коју су остварили на Косову и Србима оставља могућност да не буду потпуно поражени, понижени и осрамоћени на Косову. Чак је и Међународна кризна група (МКГ) проценила да су изгледи за поделу Косова по етничким принципима све већи (

Глас јавности

, 26.09.2008.), а и председник Тадић је у Њујорку у септембру изјавио да су све опције легитимне “и све су боље од ове у којој једна страна губи све, а друга добија све”(

Политика

, 27.09.2008.).

Што се српске политике на Косову тиче, за разлику од претходне владе у којој је Министарство за Косово и Метохију било искључиви забран ДСС, сада су на три кључна места у Министарству кадрови ДС (министар Горан Богдановић), Г17плус (државни секретар Оливер Ивановић) и СПС (државни секретар и шеф Координационог центра Звонимир Стевић). И док се Слободан Самарџић у свом кратком мандату био у потпуности на терену ослонио на косовску ДСС гарнитуру због чега је оптуживан за једнопартијску политику, садашњи министар за Косово и Метохију више пута је истакао да Косово није партијско већ најважније државно питање. Демократе, узгред буди речено, на Косову кадрове практично немају, Г17 има врло, врло мало, а кадровска база социјалиста је нешто већа, иако је њихов политичко-привредни крем напустио Косово и Метохију у лето 1999. године. Опозиционе ДСС и СРС, с друге стране, добиле су превагу у локалној самоуправи, после избора који су од стране српских власти организоване први пут од 1996. године, али њихова реална моћ је мала, јер су им странке на републичком нивоу у опозицији.

Нова власт у Београду почела је да разматава клупко српских финансијских злоупотреба на Косову, али осим што је Милорад Тодоровић, кадар ДСС из косовског поморавља и председник скупштине српске општине Гњилане, месец дана провео у притвору па пуштен на слободу, даље се у 2008. години није ишло. Обећана је стратегија одрживог останка и повратка, економско јачање српских средина, преиспитивање листе прималаца дуплих плата, а као конкретна последица економске кризе, одлучено је да се убудуће, уместо дуплих, исплаћују плате увећане за 50 посто, онима који на њих буду имали право, а до сада је њихов број износио око 10 хиљада особа.

Објављени су и подаци UNHCR-а о повратку расељених Срба који се разликују од српских, али су свеједно катастрофални. Према првима, на Косово и Метохију вратило се око 7 хиљада Срба, према другима око 3 хиљаде. Бројке се, треба подсетити, не односе на повратак у 2008. години, већ на период од 2000. године и оне су најбољи

Пише: Марио Брудар
понедељак, 12 јануар 2009 16:18

реални показатељ успешности српске политике на Косову у протеклих десет година, имајући у виду да је са Косова и Метохије у лето 1999. године отишло преко 200 хиљада Срба. Попис на Косову није у међувремено извршен, али се барата цифрама да сада на њему живи од 120 до 136 хиљада Срба, а да има укупно између 1,8 и 2,4 милиона становника. Појавио се и податак да је од 1999. године на Косову рођено 9 хиљада српских беба, што је охрабрујуће, али поставља се питање какву ће перспективу те бебе имати на Косову када одрасту. Да ли ће следити пут 185 младих српских брачних парова који су се у току прошле године са Косова (највише из поморавља) иселили у земље западне Европе. Да је стање тешко не крије, уосталом, ни министар Богдановић који жели да промени досадашњи тренд “по којем је исељавање са Космета знатно веће од повратка” (Вечерње новости, 12.08.2008). Државни секретар Звонко Стевић био је још конкретнији када је, поводом продаје српских имања у централном делу Косова и косовском поморављу, проценио да ће “овом динамиком, за пет до десет година све бити продато” (Глас јавности, 3.09.2008)

[\(1\)](#)

За ову годину најављени су преговори Београда и Приштине о техничким питањима. Иако није до краја јасно шта се под техничким питањима подразумева, већ су почела условљавања са обе стране. Београд не прихвата Косово као самосталну државу у преговорима, а Приштина само као таква пристаје на њих. Питање је и да ли ће се и како економска криза у свету одразити на Косово. У сваком случају, ако се жели помак набоље, Косово би већ ове године морало да крене путем који ће га одвести што даље од криминала, корупције, незапослености и сиромаштва. Први корак на том путу морале би да одиграју велике силе, САД и ЕУ, пре свега, и да, за почетак, из политике уклоне и отерају у затвор све садашње косовскоалбанске политичаре повезане са криминалом и корупцијом. На томе би им, најпре, били захвални косовски Албанци.

Српска политика према Косову требало би да постане реалнија и искренија уколико жели да, дугорочно, Косово буде и српско. Српске политичке елите требало би да добро поразмисле да ли да и даље патетично понављају да је Косово Србија, а да, истовремено, Срби одлазе са Косова и Метохије, неки још живе у контејнерима, а на српском северу Косова свако ради шта му је воља, што показују и новогодишњи бомбашки напади у северном делу Митровице. Да ли временска прогноза у медијима и температура у Приштини треба да и даље буду једини доказ да је Косово у Србији или треба узети колико се може и завршити за једно време косовску причу? Београд би морао да схвати да је Косово прошле године прешло рубикон и да, би стварно требало да се деси чудо, па да опет дође под српски суверенитет. А док се буде чекало да се то чудо догоди, српски део Косова, како сада ствари стоје, биће све мањи.

Двехиљадеосма – година надзиране независности и почетка могуће поделе

Пише: Марио Брудар
понедељак, 12 јануар 2009 16:18

(1) Ако може послужити за утеху, *Јединство*, једини српски недељни лист на Косову, излази однедавно на сајту (www.jedinstvo.rs), што олакшава ствар онима (међу њих и сам спадам) који су се до сада на разне начине сналазили да га набаве